



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evropeae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Anglia

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1671

Capvt III. Sacerdotum duodecim mors recens. Cottami conuersio, & vita ad eius in Angliam regressum. Proditur, capitur, custodiendus Catholico creditur qui suo illum periculo dimittit liberum. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10773



Sacerdotum duodecim mors recens. Cottami conuersio, & vita ad eius in Angliam regressum. Proditur, capitur, custodiendus Catholico creditur qui suo illum periculo dimittit liberum. Cottamus ne quid sua causa vir optimus periclitaretur, ultro se iterum restituit carceri.

CAPVT III.



VANTVM omnes conatus Personius exerit ad restituendam Scotiae (si Deo placitum) Religionem Catholicam, tantumdem Elizabeth cum suis adlaborat ad eam ex Anglia stirpitus delendam. Huius anni secundi & octogesimi, nouem tantum postremis mensibus Londini, Eboraci, & adiacentibus caesi sunt in defensionem Catholici nominis Sacerdotes duodecim numero, totidem suis sigillatim notatos vocabulis, referunt martyrum monumenta, quae inde quotannis mitti ad nos solent. Fuitque idcirco plus, fufum cruoris, quam vnquam antea, si minus vt Dux Alenconensis id ferret aegrius; at ne saltem illius habita ratio videretur, quem ea in aula Dudlei, Hattoni, & Caecilij affectiones amulæ fecerant odiosum, caeteri vero publici Senatores qua haeresis studium, qua metus extranei dominatus, inuisum. Trimestrem post moram, & difflatas quod Catholici vaticinabantur, sponsaliorum spes, atque ingloriam in Belgium expeditionem, Antuerpiae, praesertim; recessit in Galliam, vbi quicquid id morbi fuerit ad mortem agrorans, Elizabethae dolos, sed sero agnouit, & intercessionem apud illam male Catholicis negatas: prope in extremis Lesleo Scoto Rosensi Episcopo visenti, acceptas in Anglia commemorauit iniurias cum incredibili dolore, quarum in ultimis non censebat Campiani, Sceruuini, & Brianti caedem, quos expostulabat in os sibi fuisse trucidatos; suam vero breui post discessum complures suspensos, dissectos, laceratos, velut hoc agerent in probrum, & sui Religionis quam profitebatur. Erant enim ij omnes Catholici Sacerdotes. Fuit eo in numero magnoperè illustris Thomas Cottamus è Societate, de quo hic proprius agendi locus, & quidem admodum ab eo diuersè, quod tum ipsemet Cottamus, tum alij scripsere ex Anglia.

Natus est Thomas ex Prouincia, seu Comitatu Lancastrensi, anno 1549. Laurentio Cottamo, & Anna Breruore matre, honestis parentibus; illic primoribus excultus literis Londinum venit vt promoueret in eas vterius,

simul augetur conditione aliqua meliori. Quam certè Deus præbuit nihil minus cogitanti, nempe illum induxit in familiaritatem Thomæ Pondi nondum è Societate, adhuc extra carcerem liberi, cuius usu affiduo, & exemplis ex Protestante Catholicus, ex dissoluto probus, cœpit inde totus, & alius, & alia viuere, suâsque omnes in Deum cogitationes, & Ecclesiæ obsequium transferre. Duacum ex Anglia in seminarium secedens, ut quam tenebat normam pietatis constantem seruaret, viuacem Pondi, animæ suæ Patris, memoriam, & impressam menti præsentiam secum tulit, cui se tantum debere testabatur, quantus erat thesaurus fidei, & beatæ pignus immortalitatis. Anno quidem ad septuagesimum quinto, Maij duodecimo ad illum scribens, tua, inquit, erga me charitas æterna est; uti & causa eiusdem charitatis, cumque nulla sit caducorum quæ tempus metitur, comparatio cum æternis, non possum satis quæ tibi debeo, verbis aut scripto explicare. Memini cum solitarium tua reficeret consolatione, duceres hæsitantem, afflictum recreares, laboranti præberes confugini, tanti est fidelem nancisci amicum, qualem te mihi liquido probasti, quantumque interesset Christianus sincerus, & intimus, à triuali & ordinatio. Placebat iam, quod acerbè nunc dolet, vitium; virtute iam pascor, iam mirificè gaudeo, & solatus, curis atque hostium metu, ne inferos quidem magnopere timeo. Sunt hæc profecto quæ tibi debeo permagna, sed illud augustius, quod Spiritus sanctus, cum Apostolo loquor, testimonium reddit spiritui nostro, Dei filios nos esse] hæc & pluscula erga Pondum grati, reuerentisque animi argumenta, cum se obtulit Romæ ad Societatem ineundam multum iam operæ superioribus studiis dederat, & quod ipsemet refert, in Anglia tres annos grammaticam & humaniores literas professus; magisterij gradum adeptus fuerat in Philosophicis. Absoluebaturque alterum in Theologiæ cursu annum. Ex quo etiam patet non fuisse hunc de quo agimus Paulum, quem quidam perperam in Thomam transcripsere. Vixque annos undecim adultum, extraque Angliam educatum, in Seminario Rom. & Collegio Germanorum, per annos deinceps recensent duodecim, traduntque demum Societati annos natum nondum viginti tres; quod de illo ut constet Paulo nescio quo, accommodari Thomæ huic non potest. Qui se suoapte chirographo confirmat admissum in Societatem annis triginta nihilo minorem. Adde magisteria docendi, quæ necesse foret, ducta hinc temporum mensura, octenni puero fuisse collata. Duaco Romam Apostolici ardorem spiritus Thomas tulit, insitum fortassis ab illo in diuinis amantissimo præceptore Pondo quem scripsimus, primos ad Societatem ex annuis literis hausisse spiritus quæ ab India quotannis ad Generalem Præpositum de conuersione Ethnicorum à nostris mittebantur; & esset mihi proluxa illorum texenda series, quos earundem lectio annuarum inflammanit ad Societatem, & teneræ passim Christianitatis generositas, nostrorum exempla, & ærumnæ, te quauis iucundius, ad munus Apostolici laboris perurgebant, quos inter censerem imprimis, de quo superius Hieronymum Natalem. Nolebat scilicet à Cottamo Deus sudores

sudores in India, sed in Anglia cruorem, cuius cum tot aliis pro Christo cæsis vociferaretur ad Deum clamor, & infelicis Regni, foelicem reposceret veteris Angliæ sanctitatem.

Probationis domum Cottamus iniiit April. octavo, anno eius ævi septuagesimo nono, breuîque in febriculam incidit ab æstuosissimo contractam cœlo, quæ mox in tabem cœperat vergere, nisi sub ortum primi veris aut cœlum natale, aut si quod propius & temperatius captari ab eo medici iussissent. Experiri cœlum Lugdunense in Gallia placuit, quod statim & morbo quo languebat, sensit mortiferum, & aura ictum hæreseos pestilentiori, verum adhuc ignota; ergo Angliam versus dum parat progredi Sledium illum obuium habuit famosæ perfidiæ proditorem, Romæ olim mendicabulum vile, & Sandersoni Doctoris venalem pane victûque famulum; inde vero Senatus & Elizabethæ, exploratorem vaserrimum feruentis piique Catholici specie subornatum, & hac tota sursum deorsum Italia, & Gallia Sacerdotes venantem, Scrutantem, ex vultu, itinere, lineamentis, ætate consiliis, Reginæ in Angliam, eiusque Ministris graphicè adeo indicantem, vt perfidum abominarentur, amarent perfidiam. Hic se sensim Lugduni Cottamo applicans vt erat simulando doctus tot illum in partes circumegit, vt expiscaretur ex eo iter, mentem itineris, suscipiendi Remis Sacerdotij consilium & scopum, transmittendique primis velis in Angliam ad salutem multorum totis viribus promouendam. Plus satis hoc habuit Sledius, scripto notat distinctè singula, curâtque perferri Parisios, ab Elizabethæ Legato, Regni ministris, & Portuum Præfectis securè transmittenda, staturam, colorem, os, omnia vt posset appulsus illico agnosci. Remis Sacerdos consecratus, duobus cum aliis Risthono & Harto. Nobilibus, & Sacerdotibus, (haud tamen, vt creditum; tandem martyribus, sed exilibus dumtaxat) conscendit in Angliam, conscendere vna & laici duo, quorum alter ob suum Londini forense quoddam dissidium Hauuardi nomen Eliseo mutarat, & iurisperitum dissimulans, videri miles ex cultu, & habitu volebat. Applicuerant Duurim alij quatuor ad Iunij sextum & decimum, vbi scrupulosissimè sunt inspecti, & ob dubias quasdam oris notas Cottamum in diuerso iussum subsistere, Gubernator deinde Hauuardo, quem putabat reipsa militem fidenter, & humaniter tradidit Londinum vsque perducendum ad Baronem Cobhamum, supremum portubus præfectum. Erat Hauuardus professione Catholicus, mente integer, magnique animi. Portu itaque vix egressus Cottamo se audenter aperit, & nequaquam ait, hac lege te mihi commissum arbitror vt Cobhamo reddam, sed Londinum quo institueras comiter deducam; auerrat nefas Deus, vt hosti Sacerdotum, Sacerdotem prodar Catholicus. Pergamus vnà hoc biduum, in vrbe ad muros quâ libuerit flectes; ego mei oppido satagam. Sic illi mutua inter se nec dispari humanitatis laude; introductum in urbem Hauuardus Cottamum sibi permittit liberum. Cottamus anceps quid factu optimum, rectâ quendam pergit in carcerem quo non vno multi detinebantur Catholici, narrat ingenuè illorum cuiuspiam quæ sibi acciderant;

damnatúrque statim conscientiae lege, breuique sententia ad redimendam spontaneo carcere amici periculum; seueri consilio iudicis sollicitus obsequi Cottamus, Hauuardum suum quaquà versum requirit, reposciturque ab eo epistolam Gubernatoris Duuristenis; at enim cui bono? inquit ille. Causam edit. sed frustra Cottamus, quin persuadetur ab eo, secum in tertij vnus acquiescere iudicio & sensu, viri docti, & probi, vtrique optimè perspecti, & magnae apud vtrumque venerationis, qui nuper in regnum appulerat. Is planè contrarium prioribus, responso suo sanxit, & nulla quisquis is fuit, rectè iudicauit nulla sistendi se religione teneri Cottamum, quod suo periculo id ei Hauuardus integrum reliquisset, nec obstringeretur iure vllò Cottamus sua vel consilia vel facta, perniciosi sibi inimicorum consilijs aptare. Ita se planè res habuit, vt clarè expriment recentiora temporis illius apograpa; non autem quod alij memorant, Personium, & Campianum cum adiunctis sibi Sacerdotibus aliquot pronuntiasse de Cottami iure, die si quidem eodem Personius, quo Cottamus applicuerat in Angliam; Campianus vero, diebus nouem Cottamo seriùs, tantum abest à vero vt Cottamus ipso suo in Angliam aditu, consulere illum potuerit. Et ille quem aiunt trans Tamesim, paucorum confessus Sacerdotum, sub finem Iulij incidit, toto post Cottami aduentum sesquimensis. Si tamen ab ijs agitata est eadem quaestio, id eo spectauit, vel comprobaretur factum, vel consuleretur in posterum.

Rescitum interea, iterato ad quosdam Gubernatoris literas responso, nec Hauuardum, nec cui se vadem praeberat Cottamum comparuisse coram Barone Cobhamo. Quare hospes in cuius aedibus Hauuardo creditus fuerat, Londinum trepidus aduolat, & vtrumvis anxie dum quaerit, incidit in Hauuardum; suum illi, & suae familiae discrimen vltimum exponit, ob lusam Gubernatori fidem. Hinc prensus brachio ad Vicarium Cabhami trahit, de capto responsurum, quem cum data fide ducendum, suscepisset, à fuga non prohibuerat. Hæsit repentino periculo Hauuardus, cuius intererat plurimum ne agnosceretur; recepit se tamen illico, & cum hospite pactus est fore, duabus ante noctem horis, vt se Vicario listeret, vel ipsum Cottamum, mercatorem adeunt Hauuardo amicum, & consanguineum qui promissi ab eo certam fidem, rei suae totius pignore cum fecisset, impetrauit liberum dimitti; at enim breui post, reperto Cottamo, heus! eò, inquit, res nostrae loco sunt, vt necessario me abs te oporteat redimi, vel te meo loco necessario perire; me quidem quid facturi sint nosti; te quid acturi sint facile diuinas. Opta sis quod placet; vitam tuam aut meam: vtrumque in arbitrio tuo pono. Prius quidem profecto quàm tibi, non dico vim faciam, aut etiam adigam vel auctor sim, damno tuo te sistas, non refugiam quicquid mali tua causa possit mihi contingere. Erupit ad hæc Cottamus in lætitiã ori, oculis, manibus insperato affusam incredibili Hauuardi admiratione, velut ad optatissimum nuntium, & mea, inquit, vita, tuo vel minimo seruata dispendio, dolor mihi foret inconsolabilis; tum eius heroicæ, ac nobilissimæ charitatis egit Hauuardo immensas gratias,

tias, pollicitus, quod sanctè præstitit, se ante condictum, in manibus hostium futurum. Nec fuit opus prolixo examine, quis? unde? cur in Angliam redux? cur prius, & ubi Sacerdos consecratus? hæc à flagitiosissimo Sledio indicata, Reginae Ministris in comperto erant; sed tentabant sensim an meru fortassis, & expectatione postremi supplicij, Prædicantium fabulis nonnihil daret, & vacillaret in desertionem vocati qui eum impugnant, aliqui seriò; reliqui simulatè atque in speciem; quintiduum in verba, & auras abiit, post quæ religionis reus, in Marechallum traducitur (carceris nomen est, peculiaris cruciatus) ubi ferè sex egit menses inter sævas & consuetas Sacerdotum ærumnas. Mutato inde carcere transfertur, in secretiora Turris Londinensis Decembris quinto; decimo vero tormentis admotus, eique nominatim, quod Scauingeri filia dicitur.



Quod tormenti genus Scauingeri filia? torquetur eo cruciatu Cottamus. Postea equuleo. Interrogatur de peccatis, quæ Sacerdoti olim confessus fuisset. Libertas viri sancti auditoribus monendis ut cauerent ab apostata Prædicante. Mortis illius vera causa. Eiurata sæpius ab eo vita quod ea lege deferretur, si eiuraret Obedientiam summo Pontifici debitam. Post varias cum Caluini Theologis concertationes, pro fide Catholica moritur.

CAPVT IV.



CAVINGERI filiam (tormenti prodigium) ab inuentore dictam, arcus duo ferrei conficiunt qui altero extremorum conferti circulum integrant, in eum circulum flexis genibus se reus induit, sic vt corpus trifariam complicet, cruribusque ad femora, femoribus ad ventrem appressis in globum cogat, & vi magna tortoris ad claudendos in suum circulum arcus duos reo incumbentis tantum non elidat; quare nunquam sesqui hora ulterius protendi.

Scribens eadem è turri Sacerdos, & volens eius barbariem machinæ nobis depingere, ait cruciamenti eius immanitate tam violenta corpus totum